Folketingsåret blev præget af økonomiske justeringer, der kan sikre fortsat fremgang. Skatteomlægninger til fordel for de lavest lønnede. Og blandt mange andre positive resultater var en forstærket indsats for at beskytte vandmiljøet

Den økonomiske politik satte sit præg på Folketingets arbejde i det forløbne år. Efter 5 års konstant fremgang begyndte det at gå lidt for stærkt i den samlede økonomiske udvikling, og regeringen måtte i flere omgange bede Folketinget om mandat til at gribe regulerende ind. Senest skete det med “Pinsepakken”.

Det blev samtidig aftalt med kommuner og amter, at de skal afdæmpe deres økonomiske vækst i de kommende år.

Faresignalerne var en kraftig stigning i det private forbrug, som betød en løbende forværring afbetalingsbalancen. Importen af varer fra udlandet steg i 1997 med 8 pct., og det var dobbelt så meget som året før. Det ramte også den private opsparing. Ledigheden faldt hurtigere, og beskæftigelsen steg mere end forventet. Rentefaldet først i 1998 var også med til at stimulere væksten.

Regeringens klare sigte var - og vil fortsat være - at justere økonomien så betids, at opsvinget kan fortsætte, omend i en lidt langsommere takt. Skal stigningen i beskæftigelsen fastholdes, kræver det, at økonomien ikke overophedes med flaskehalse på arbejdsmarkedet og inflation til følge.

Med sin “rettidige omhu” griber den socialdemokratisk ledede regering situationen helt anderledes an, end den borgerlige regering gjorde i 1987. Her var man alt for sent ude med et indgreb (“kartoffelkuren”), som derfor blev så skrapt, at det slog det daværende opsving i stykker. Det blev starten på “7 magre år”, hvor Danmark gik glip af mulighederne i den internationale højkonjunktur i disse år. Fra 1987 til 1993 steg arbejdsløsheden med 125.000 personer, og mange familier måtte se deres hjem gå på tvangsauktion. Den årlige økonomiske vækst var nede på 1 pct.

Denne udvikling er blevet vendt, så Danmark i dag har en af Europas stærkeste og sundeste økonomier. Men vejen mod fortsat fremgang er smal. Og alle ved, hvem der kommer til at betale prisen, hvis der ikke er orden i økonomien. Det gør de svageste grupper.

Løfterne holdt: Lavtlønnede får lettelser

Meget betegnende for Folketingets indsats både startede og sluttede arbejdsåret 1997-98 med økonomiske justeringer. I oktober i fjor gennemførtes en ekstra

pensionsopsparing, og i juli i år blev der - med Pinsepakken - foretaget omlægninger i skattesystemet.

I begge tilfælde var det et formål at fremme opsparingen og dæmpe det private forbrug. Men justeringerne havde også andre strukturelle og langsigtede mål.

Først og fremmest videreføres fornyelsen af skattesystemet med et bredere skattegrundlag, lukning af skattehuller, lavere indkomstskat, gradvis aflastning af skatten på arbejde med grønne afgifter og en bedre fordelingspolitik.

Pinsepakken betyder en lettelse af skatten for de lavtlønnede. Især fordi bundskatten sænkes, og bundfradraget for mellemskatten hæves. Dermed lever regeringen op til sine løfter fra valgkampen. Og Socialdemokratiet realiserer den del af sit arbejdsprogram fra 1996, hvori det hedder, at der ved næste skatteomlægning skulle lettes i bunden af indkomstskalaen.

Et andet socialdemokratisk løfte indfries ved, at det bliver billigere for lavtlønnede at have børn i vuggestue og børnehave.

Lettelserne betyder, at det i endnu højere grad vil kunne betale sig at arbejde frem for at være på overførselsindkomst.

For folk med høje lønninger, store renteudgifter og kapitalpensioner betyder Pinsepakken, at de kommer til at betale lidt mere til samfundets drift. Bl.a. hæves det skrå skatteloft til 59 pct.

Rentefradraget og de stigende huspriser har været nogle af de væsentligste årsager til, at danskernes forbrug er steget med en femtedel i løbet af de seneste 5 år. Derfor nedsættes værdien af rentefradraget. Der bliver dog en overgangsordning for unge nyetablerede og andre, der har særligt store renteudgifter i forhold til deres indkomst, og for personer med store befordringsfradrag m.m.

Boligbeskatningen bliver flyttet fra den personlige indkomst til boligen. Det sker ved at erstatte den ofte svært gennemskuelige lejeværdi af egen bolig med en ejendomsværdiskat.

Det skal ikke længere kunne betale sig at låne penge til pensionsopsparing for at slippe billigere i skat. Derfor fjernes fradragsmulighederne i topskatten. Desuden erstattes realrenteafgiften med en afkastbeskatning. Men alt i alt vil det stadig være fordelagtigt at have en kapitalpension. Fordelene bliver bare ens for alle indkomstgrupper.

Den midlertidige ATP-opsparing på 1 pct. af bruttoindkomsten gøres permanent fra 1999.
Alle får til sin tid udbetalt samme beløb, uanset hvor meget de har indbetalt.
Regeringen ville gerne have gennemført ændringer i erhvervsbeskatningen, herunder en sænkning af selskabsskatten kombineret med en forsvarlig finansiering. Det lykkedes ikke i denne omgang, men står på dagsordenen for det kommende arbejde.
Alternativet var skræmmende
Samlet set udgør Pinsepakken en begrænset økonomisk stramning, men der sker nogle ikke uvæsentlige forskydninger i måden af finansiere samfundets drift. De 10 mia. kr., der gives i skattelettelser, modregnes således af den nye ejendomsværdiskat på 7 mia. kr. og grønne afgifter på 5-6 mia. kr. Altså en udvikling i tråd med Socialdemokratiets målsætning om mindre skat på arbejde og højere betaling for brugen af naturens ressourcer.
Der er altid nogle, der rammes ved en økonomisk stramning. Derfor blev også Pinsepakken mødt med kritik fra flere sider. Få har derimod beskæftiget sig med, hvad alternativet til Pinsepakken ville være.
Skulle den samme økonomiske virkning være nået ved at begrænse det offentlige forbrug - sådan som Venstre og de konservative var inde på - ville det have krævet nedskæringer på 15 mia. kr. Det ville have fået vidtrækkende konsekvenser for såvel antallet af medarbejdere som servicen over for borgerne. Det er ikke en vej, Socialdemokratiet ønsker at betræde.
Der er godt nok sket en stigning i de offentlige udgifter. Men den er sket i kommuner og amter - og på politisk prioriterede områder som børnepasning, ældreomsorg, folkeskole og sygehuse.
Regeringens balancekunst
Regeringen har gennemført sin økonomiske politik med skiftende politiske flertal. Pensionsopsparingen i 1997 gennemførtes i samarbejde med V, K og CD, mens Pinsepakken kom på plads i samarbejde med SF og Enhedslisten. Og bag finansloven for 1998 stod et bredt flertal med deltagelse i forskellig udstrækning af SF, CD, V og K.
En anden meget vigtig lovgivning - Vandmiljøplan II - lykkedes det at få Venstre med til, angiveligt fordi partiet ville undgå, at regeringen søgte flertal til anden side.

Eksemplerne illustrerer den socialdemokratiske mindretalsregerings begrænsninger og muligheder. Den skal hver gang skaffe flertal, men Folketingets sammensætning giver et betydeligt spillerum.

Ser man på folketingsårets samlede lovgivning, kan det konstateres, at regeringen har udnyttet sine manøvremuligheder dygtigt og er kommet igennem med en en stor del af af sin politik.

Grøn og social finanslov

Årets finanslov - for 1998 - blev bragt på plads adskillige uger tidligere end normalt og med meget bredt flertal ved den endelige afstemning. Det skyldtes, at regeringen i efterårets løb havde indgået en række vigtige delaftaler med partier fra såvel højre som venstre side i Folketinget. Væsentligt var det, at SF efter aftaler om bl.a. vandmiljøet erklærede sig rede til at stemme for den samlede finanslov.

I månederne forinden var der med SF og Enhedslisten lavet aftaler om omlægning af afgiften på biler, afgift på tillægslån, en stramning af erhvervslivets kredittider samt en ny arbejdsgiverbetalt sygeskat. Sidstnævnte blev senere fjernet som led i indgrebet i overenskomsterne i foråret. Med V, K og CD var der indgået aftaler om salg af statens aktier i Tele Danmark, den midlertidige pensionsopsparing i ATP samt ekstrabevillinger til politiet, sidstnævnte sammen med K og CD.

I den endelige finanslovsaftale blev der bl.a. skaffet yderligere penge til statskassen gennem en række nye afgifter, ligesom der blev skitseret offentlige besparelser i størrelsesordenen 2 mia. kr. Flere penge blev afsat til styrkelse af hjemmehjælpen og en forstærket indsats for at nedbringe sygehusenes ventetider, ligesom den kollektive trafik blev styrket. Også Fængselsvæsenet og Kriminalforsorgen fik tilført øgede midler.

Samlet set var der tale om en grøn og socialt præget finanslov. Den økonomiske opstramning var moderat. Og det overordnede mål om overskud på de samlede offentlige finanser blev nået.

Styret vækst i kommunerne

Forhandlingerne var vanskelige, men for sjette år i træk lykkedes det regeringen at indgå frivillige aftaler med kommuner og amter om de kommende års økonomiske udvikling.

Aftalerne bygger på, at kommuner og amter skal give deres bidrag til regeringens overordnede mål om en stabil samfundsøkonomisk udvikling, der kan sikre en fortsat

frem-

gang i beskæftigelsen og en nedbringelse af den offentlige gæld. Det betyder en stramme
re kommunal udgiftspolitik.
Det er aftalt med kommunerne, at de skal holde skatten i ro i de næste 4 år. Væksten i de kommunale driftsudgifter må stige med 1 pct. Årligt, og det er en halvering i forhold til de foregående år. Folkeskolen og børnepasningen prioriteres højest.
Der skal også ske en afdæmpning af væksten i amterne, og det henstilles, at skatten holdes i ro. Her er det sygehusene, der har højeste prioritet.
Staten giver en præmie på 25 øre for hver krone, en kommune eller en amtskommune sætter skatten ned.
Et godt arbejdsmarked
Arbejdsløsheden nåede i juni 1998 ned i nærheden af 180.000 personer, og ledigheden er dermed halveret siden toppunktet i begyndelsen af 1994.
Langtidsledigheden er mere end halveret, og ledigheden blandt unge er reduceret til en trediedel.
Hovedårsagen til den faldende ledighed er en massiv fremgang i beskæftigelsen. Der er skabt 120.000 nye arbejdspladser, heraf 90.000 i den private sektor.
Udviklingen stiller nye krav til arbejdsmarkedspolitikken. Det drejer sig ikke mindst om at forebygge flaskehalse og sikre, at ledige har de kvalifikationer, der gør dem i stand til at bestride de job, der skabes.
Der er derfor taget flere initiativer, som kan fremme den faglige og geografiske mobilitet. Bl.a. skal ledige nu tage rimeligt arbejde efter 6 måneder mod hidtil et år.
Der er sket en målretning af uddannelsesorloven, og så er deltagerbetaling for faglig efteruddannelse på AMU-kurserne afskaffet.
Et vigtigt led i indsatsen mod flaskehalse er at få flere unge til at vælge håndværksfag. Og her er udviklingen, trods mindre årgange, meget opmuntrende. Fx har 800 unge her i 1998 indgået lærlingeaftaler inden for tømrerfaget, og det er en stigning på 75 pct. på et år. Den samlede bygge- og anlægsbranche har oplevet en

stigning på 50 pct. til i alt næsten 2.600 uddannelsesaftaler.
Ser man på ældre erhvervsaktive, så valgte godt 30.000 at gå på efterløn i 1997, og det var en stigning på 3 pct. i forhold til 1996. Over halvdelen kom fra et job, og mange valgte efterlønnen straks efter at være fyldt 60 år. I alt er knap 136.000 danskere på efterløn, og
det svarer til næsten 70 pct. af alle 60-67 årige a-kassemedlemmer. Regeringen er inde i overvejelser om ordninger, der skal gøre det muligt at trække sig mere gradvist tilbage fra arbejdsmarkedet.
Trods den positive udvikling i beskæftigelsen er der fortsat mange, som har vanskeligt ved at finde fodfæste på arbejdsmarkedet. Regeringen har derfor indledt forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om et mere rummeligt arbejdsmarked. Et embedsmandsudvalg kom i sommeren 1998 med en række forslag til tilpasning, målretning og forenkling af arbejdsmarkedslovgivningen fra 1999. Der lægges bl.a. op til aktivering allerede efter 1 års ledighed, sådan som det nu er en fælles målsætning for EU-landene.
Nødvendigt indgreb
Regeringen så sig i foråret nødsaget til at gribe ind i storkonflikten på arbejdsmarkedet. I konfliktens anden uge stod det klart, at hovedorganisationerne ikke kunne blive enige inden for en kortere tidshorisont. Institutioner, skoler og hospitaler var ved at blive berørt af konflikten.
Regeringen foretog forbedringer af det forkastede mæglingsforslag, især med hensyn til lønmodtagernes ønske om mere fritid og mere tid til familien. Der blev tillagt yderligere 1 feriefridag, således at der i alt bliver 2 ekstra feriefridage fra 1998. Endvidere blev der tillagt 3 børnefamiliefridage til ansatte med børn under 14 år. Til gengæld blev stigningen i de omfattede lønmodtageres pensionsbidrag fra arbejdsgiverne ikke så stor som først aftalt.
Forbedring for børnefamilierne
Der er sket flere forbedringer af børnefamiliernes vilkår. Fædreorloven er forlænget med 2 uger. Herefter kan kvinder og mænd tilsammen holde barselsorlov fra 4 uger før og op til 26 uger efter fødslen.
Flere kan få fripladser i vuggestuer og børnehaver. Fuld takst skal nu først betales ved en husstandsindkomst på 350.000 kr. mod hidtil 225.000 kr. For en familie med en samlet indkomst på 200.000 kr. betyder dette, at betalingen for en vuggestueplads

nedsættes med ca. 10.000 kr. årligt.
I de nye overenskomster på arbejdsmarkedet blev der - som nævnt - sikret 2 ekstra ferie-

fridage og 3 børnefamiliefridage. To forældre med børn under 14 år får således 2 gange 5
ekstra fridage. Det åbner bedre muligheder for at forene en ofte travl hverdag med ønsket om mere tid sammen med børnene.
Antallet af forældre på børnepasningsorlov stabiliserede sig i første halvdel af 1998 på 1820.000.
I de seneste forhandlinger mellem regeringen og kommunerne bekræftedes den fælles målsætning om at afskaffe ventelisterne til daginstitutioner. Indsatsen over for de 1-5 åri- ge skal prioriteres. Kommunerne etablerede i 1997 yderligere 34.000 pasningspladser, heraf 16.000 for de 1-5 årige. I 1998 planlægges oprettet endnu 22.000 pladser, heraf 15.000 for de 1-5 årige. Ventelisten for de mindre børn var i begyndelsen af 1998 på omkring 10.000 pladser.
Det videre arbejde med at forbedre børnefamiliernes vilkår er skitseret i regeringens bør- nepolitiske redegørelse fra maj i år. Her lægges op til en bred indsats, som inddrager både forældre, lovgivere, kommuner og parterne på arbejdsmarkedet. Regeringen ønsker især at gøre mere for børn med dårlige sociale vilkår.
Som opfølgning på redegørelsen nedsættes der et udvalg, som skal se på mulighederne for at oprette flere deltidspladser i de kommunale daginstitutioner med fleksible åbningstider og tilsvarende prisnedslag. Der skal også kigges på mulighederne for at få plads i et dagtilbud i nabo- eller arbejdskommunen, hvis bopælskommunen ikke kan stille et tilbud til rådighed. Der vil desuden blive forhandlinger med arbejdsmarkedets parter om bl.a. mere deltidsarbejde og kortere orlovsperioder.
Regeringen vil nøje undersøge, hvad der kan gøres for at støtte den gruppe børn (4-5 pct.), der lider under massivt omsorgssvigt. Den nuværende lovgivning giver mulighed for at skride ind med bl.a. tvangsfjernelse, men sagsbehandlingen vil formentlig kunne forbedres. Et kvalitetsløft i grunduddannelsen for socialrådgivere eller oprettelse af en overbygning på grunduddannelsen kan blive et af tiltagene.
Et bedre sundhedsvæsen

Der er taget en række initiativer, som skal medvirke til at få nedbragt sygehusenes ventetider. Det frie sygehusvalg skal synliggøres, bl.a. ved at give patienter ret til at få oplysning om ventetiden på en given behandling på alle landets sygehuse. De nødvendige databaser er under opbygning.

Amterne vil efter aftale med regeringen arbejde for en ventetid på højst 14 dage fra hen-

visning til forundersøgelse, og der vil blive indført grænser for, hvor længe alvorligt syge patienter må vente. Lægevagter og skadestuer skal integreres, og indsatsen på det medicinske område skal styrkes.

Gennem er ændring af psykiatriloven er det blevet præciseret, at forholdene på de psykiatriske sygehuse i videst muligt omfang skal leve op til god sygehusstandard, bl.a. for at undgå anvendelsen af tvang. Til efteråret kan ventes fremsat forslag til præcisering af reglerne for magtanvendelse over for psykisk syge. Ved fordeligen af den statslige psykiatripulje på 400 mio. kr. blev der afsat et betragteligt beløb til etablering af enestuer til patienterne.

For første gang er patienters rettigheder samlet i én lov. Som noget meget væsentligt er der en regel om, at ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Det gælder for alle patienter, der er fyldt 15 år.

Den forebyggende sundhedsindsats styrkes. Der sættes bl.a. ind mod unges alkoholforbrug. Butikkerne har fået forbud mod at sælge alkohol til børn og unge under 15 år, og der igangsættes oplysningskampagner i skolerne.

Regeringen har efter aftale med lægemiddelindustrien lagt et loft over det offentliges udgifter til medicin i 1998 og 1999. Hvis udgifterne stiger mere end aftalt, skal virksomhederne nedsætte deres priser, så den aftalte ramme overholdes. Under overvejelse er et forslag fra regeringens medicinudvalg om at omlægge tilskudssystemet, så personer med stort medicinbehov får mere i tilskud og personer med et lille behov mindre tilskud.

Mere aktiv socialpolitik

De tre nye love, der erstatter bistandsloven, trådte i kraft 1. juli 1998. Sigtet med den nye lovgivning er især at aktiverere flere mennesker og samtidig tage endnu bedre hånd om dem, der har størst behov for hjælp og støtte.

Op til de nye loves ikrafttræden foretog Folketinget nogle mindre tilpasninger. Kommunerne får pligt til at sørge for, at kontanthjælpsmodtagere, der alene har

ledighed som et problem, bliver tilmeldt Arbejdsformidlingen. Enlige forsørgere har fået pligt til en gang om året at bekræfte, at de fortsat har denne status, og kommunerne har mulighed for at kontrollere oplysningerne.
Udlændinge over 60 år, der ikke har optjent ret til folkepension, overgår fra kontanthjælp til en ydelse, som svarer til en gift folkepensionist uden andre indtægter. Ældre udlændinge vil således ikke være gunstigere stillet end andre i samme aldersgruppe.
I finansloven blev der afsat 250 mio. kr. til at forbedre styringen og kvaliteten i hjemmehjælpen. Kommunalbestyrelserne skal mindst en gang om året træffe beslutning om hjemmehjælpens standard og omfang. Alle, der modtager hjemmehjælp, kan nu - uanset alder - klage over afgørelser om personlig og praktisk hjælp til det kommunale klageråd og videre til de sociale nævn.
Der er afsat flere midler på narkoområdet, bl.a til opsøgende arbejde og flere tilbud til narkomaner ud over metadonbehandling.
Der er gennemført en modernisering af arbejdsskadeforsikringen, så erhvervssygdomme og pludselig løfteskader kan finansieres på en bedre måde end hidtil samtidig med, at erhvervslivets omkostninger lettes.
Kvalitet i uddannelserne
Stigende børnetal vil i de kommende år sætte folkeskolen under pres. Det er en udfordring, der skal mødes på en offensiv måde. Et led heri er det 2-årige udviklingsprogram - “Folkeskolen år 2000” - som er aftalt mellem regeringen, Danmarks Lærerforening og Kommunernes Landsforening.
Ifølge programmet skal der opstilles klarere kvalitetsmål, bl.a. for elevernes grundlæggende kundskaber og færdigheder. Det er afgørende, at børn kan læse, skrive og regne. Der skal ske en tættere integration af førskole-, indskolings- og fritidsområderne, samarbejdet mellem forældre og skole skal styrkes, og der skal stilles øgede krav til skolernes ledelse. Brugen af informationsteknologi skal fremmes.
Det økonomiske pres på folkeskolen vil forstærke debatten om såvel klassekvotienter som lærernes arbejdstidsregler.
Et enigt Folketing vedtog en gennemgribende reform af de ca. 80 korte videregående uddannelser (laborant, byggetekniker, markedsøkonom m.fl.). Alle uddannelser får nu betegnelsen “erhvervsakademiuddannelser”. Målet er, at alle med en

erhvervsfaglig eller gymnasial baggrund kan søge ind på uddannelserne. Der bliver et fælles afgangsniveau for uddannelserne på normalt 2 år. En række uddannelser forlænges derfor fra halvandet år til 2 år. Det vil højne det faglige niveau og gøre det lettere at gå videre til mellemlange og lange videregående uddannelser.
Som led i finansloven oprettes der yderligere 1.000 pladser på de videregående uddannelser. Det samlede antal optagne studerende nåede i 1998 op på over 45.000, og det er det største antal nogensinde. I en redegørelse om de videregående uddannelser lægges der op
til fusioner og tættere samarbejde mellem landets ca. 200 institutioner på området.
I en rapport om demokrati i uddannelsessystemet slås det bl.a. fast, at elever skal have plads i alle overordnede råd og udvalg inden for deres uddannelse, og at der skal oprettes elevråd/studerendes råd på alle institutioner.
Med hensyn til voksen- og efteruddannelserne er et tværministerielt udvalg sat til at udarbejde forslag til et nyt og forenklet system. Også folkeoplysningsloven og højskolerne er sat under lup.
Omkring 22-23.000 personer gør løbende brug af uddannelsesorloven.
Der er taget en række initiativer, som skal forbedre danskundervisningen for såvel voksne flygtninge og indvandrere som deres børn.
Bedre sammenhæng i forskningen
Med det formål at skabe større sammenhæng i forskningspolitikken er det besluttet at overføre universitetsloven og dermed de højere læreanstalter undtagen Danmarks Lærerhøjskole til Forskningsministeriet. Ministeriet får ansvar for forskning, forskeruddannelse samt forsknings- og anlægsbevillinger. Undervisningernes indhold, bl.a. styret gennem bekendtgørelser, er fortsat Undervisningsministeriets ansvar.
Helt i tråd med regeringens ønske om at styrke dansk forskning er området blevet tilført yderligere økonomiske midler. Der oprettes bl.a. et biologisk instrumentcenter for at styrke den bioteknologiske forskning. Også grundforskningen styrkes økonomisk.
Staten har solgt sine aktier i Tele Danmark til det amerikanske Ameritech, og dermed er Tele Danmark nu helt på private hænder. Staten skal stadig stille krav og regulere teleområdet, men ejerskab og regulering er altså skilt ad. Alliancen med det amerikanske selskab giver Tele Danmark bedre konkurrencemuligheder, hvilket er

den bedste sikring af beskæftigelsen. Salget indbragte staten 29 mia. kr., og det var en særdeles fordelagtig pris.

Den politiske aftale om liberalisering af telesektoren er blevet suppleret. Sigtet er at fastholde aftalens mål om gode og billigere teleydelser gennem øget konkurrence og herunder at sikre konkurrerende firmaer adgang til Tele Danmarks net til rimelige priser. Konkurrenterne får også mulighed for at udbyde et samlet teleprodukt, fx også overtagelse af kundens abonnement.

På det informationsteknologiske område er der fremlagt en “År 2000”-plan, som skal forebygge elektronisk kaos ved overgangen til år 2000. Der er nedsat et IT-sikkerhedsråd, og de første skridt til sikker kommunikation gennem udvikling af digital signatur er taget. Der følges op på handlingsplanen for IT og handicappede, og folkeskolelærere får mulighed for at få stillet pc'ere til rådighed mod at tilegne sig undervisningsrelevante IT-fær- digheder.

Et bedre miljø

Det var en stor sejr for regeringen og ikke mindst for miljøet og det rene drikkevand, at det lykkedes at få vedtaget Vandmiljøplan II. Planen skal sikre, at den gamle vandmiljøplans mål om en reduktion i udledningen af kvælstof på 100.000 ton i år 2003 kan nås. Dermed lever Danmark også op til krav fra EU.

Der sker bl.a. en nedsættelse af gødningsnormerne med 10 pct., kravene til udnyttelse af husdyrgødning skærpes, der etableres flere vådområder og plantes mere skov, særligt følsomme landbrugsområder beskyttes bedre, og der stiles mod flere økologisk dyrkede arealer. Overforbrug af gødning vil medføre bøder, og der indføres en afgift på kvælstofgødning til ikke-erhvervsmæssig brug.

Også ad andre veje er der sat ind til beskyttelse af grundvand og drikkevand. Det er gjort dyrere at anvende en række bekæmpelsesmidler i landbruget, ligesom der gribes ind over for brugen af sprøjtemidler på offentlige arealer og i private haver. Andre initiativer skal sikre beskyttelse af drikkevandsressourcer i følsomme indvindingsområder.

Som led i Pinsepakken forhøjes en række grønne energiafgifter. Det berører bl.a. fyringsolie, naturgas, kul og elvarme. Benzinafgiften forhøjes fra 1999 med 50 øre, og der planlægges yderligere stigninger i de følgende år.

Indsatsen mod brugen af uønskede kemikalier forstærkes. Der er offentliggjort en liste med 100 stoffer, som skal signalere til virksomheder, indkøbere og andre, at

brugen af disse stoffer på længere sigt reduceres eller stoppes. En række af stofferne vil blive pålagt anvendelsesbegrænsninger eller afgifter.
En række emballageafgifter vil blive baseret på vægt frem for volumen, og der vil blive opkrævet en ny afgift på PVC-folier til emballage af levnedsmidler.
Der er indgået aftale med de danske elværker om at opstille 5 store vindmølleparker i de danske farvande på i alt 750 megawatt inden år 2008. Det er et afgørende gennembrud for vindenergien og et stort skridt på vejen mod målet om 35 pct. dækning af det danske ener-
giforbrug gennem vedvarende energi. Statens tilskud til energibesparende varmeanlæg forhøjes.
Det lokale Aganda 21-arbejde i kommunerne bliver skubbet yderligere i gang. Kommuner og amter skal i forbindelse med deres fysiske planlægning redegøre for, hvad de har tænkt sig at sætte i gang af miljøtiltag.
På det internationale plan ydede Danmark og EU en stor indsats på topmødet i Kyota i Japan, hvor det lykkedes at nå til forpligtende mål om reduktion af C02-udledningen.
Lejeloven i moderne udgave
Lejeloven er blevet moderniseret. Lejere i såvel almene boliger som private udlejningsboliger får styrket deres retssikkerhed og indflydelse, ligesom der tilskyndes til bedre vedligeholdelse og forbedringer af private boliger. Lejen for erhvervslokaler skal i højere grad kunne tilpasses markedsforholdene.
Som led i finansloven for 1998 er der blevet tilført yderligere midler til genopretning og forbedringer i særligt belastede byområder. Der ansættes desuden flere beboerrådgivere.
Tilskudsmidlerne til byfornyelse og boligforbedringer ændres fra 1999, så de - på grundlag af en kommunal vurdering - kanaliseres hen til projekter, hvor der er det største behov. Det såkaldte “først til mølle”-princip afskaffes således.
Bedre vilkår for erhvervsliv og forbrugere
Danmark har fået sin første samlede fødevarelov. Med den i hånden kan indsatsen for at sikre sunde fødevarer af høj kvalitet styrkes. Forbrugerbeskyttelsen og forbrugeroplysningen forbedres samtidig med, at der skabes klare rammer for fødevarevirksomhederne. Der er taget en række initiativer mod sygdomsfremmende bakterier som salmonella og forbud mod stadig flere og efterhånden alle vækstfremmere baseret på antibiotika.

Støtten til økologisk produktion og afsætning er blevet yderligere styrket, og der vil i stigende omfang blive anvendt økologiske fødevarer i offentlige institutioner. Dyrenes velfærd er blevet forbedret.
Indsatsen for at lette erhvervslivet for gebyrer og administrative byrder er videreført, og der er taget initiativ til en ny erhvervsservice, som giver virksomheder mulighed for at overdrage administrative opgaver til private serviceleverandører.
Goodwill-beskatningen
er blevet lempet, og eksportfremme og turisme har fået tilført flere midler. Innovative virksomheder har fået bedre vilkår, bl.a. gennem øget samarbejde med forskningsmiljøer og tilvejebringelse af yderligere risikovillig kapital.
Den ofte meget komplicerede selskabsligning vil blive styrket gennem et udvidet samarbejde mellem de enkelte kommuner og Told- og Skattemyndighederne.
Større indsats mod vold og kriminalitet
Regeringen har forstærket indsatsen mod kriminalitet over en bred front. Bekæmpelse af rocker-, narko- og voldskriminalitet har stået særligt højt på dagsordenen. Bl.a. er rockerloven fra 1996 gjort permanent. Men også indsatsen mod seksualforbrydelser, økonomisk kriminalitet og grov miljøkriminalitet er blevet styrket. I grænseregionen har politiet fået redskaber til en mere effektiv indsats mod illegal indvandring og organiseret menneskesmugling.
Det 4-årige politiforlig, der udløber i år 2000, er blevet suppleret med en ekstrabevilling til politiet på 300 mio. kr. Politiaftalen er en væsentlig del af baggrunden for, at politiet er blevet mere synligt i gadebilledet. Det skaber øget tryghed, og en undersøgelse tidligere på året viste, at befolkningens tillid til politiet er helt i top.
Et udvalg ser nærmere på efterretningstjenesterne inden for politi og forsvar. Når det gælder Politiets Efterretningstjeneste (PET), har udvalget til opgave at gennemgå regelgrundlaget og vurdere behovet for en samlet lovgivning for PETs virksomhed.
Som det første land i Vesteuropa har Danmark synliggjort domstolenes uafhængighed ved at adskille dem fra regeringen og statsadministrationen. Det skete, da Folketinget besluttede at etablere en selvstændig statsinstitution, Domstolsstyrelsen, der bliver overordnet arbejdsgiver for landets 106 dommerembeder. Der kan imødeses en bredere rekruttering af dommere og en nedbringelse af sagsbehandlingstiderne. Efter en anden lov forpligtes dommerne til

indberette, hvad de har af bijob ved siden af deres dommergerning.
Princippet om offentlighed i forvaltningen er blevet misbrugt til at forfølge og chikanere offentligt ansatte, bl.a. med krav om indsigt i personalemapper. Folketinget har derfor vedtaget et forslag fra regeringen, der vil begrænse aktindsigten i personalesager og give større retssikkerhed og tryghed for offentlige ansatte, især personalet i frontlinien.
Bedre kollektiv trafik
På det trafikale område var åbningen af den samlede, faste Storebæltsforbindelse i juni
årets store begivenhed. Samtidig fortsætter arbejdet med at fuldføre forbindelsen over Øresund. Forbindelserne åbner helt nye perspektiver for samfærdsel og erhvervsudvikling, nationalt som internationalt.
DSB omdannes 1. januar 1999 til en selvstændig offentlig virksomhed efter modellen fra Post Danmark. Samtidig etableres DSB S-tog A/S som et helejet datterselskab af DSB. Med omdannelsen skabes der en klar adskillelse mellem DSB som jernbanevirksomhed og staten som indkøber af trafikale ydelser og regulerende myndighed på området. Den nye lov om jernbanevirksomhed fastlægger samtidig rammer og betingelser for togdriften i Danmark og indebærer adgang for andre operatører til at drive jernbanevirksomhed herhjemme. For godskørsel sker det fra 1. januar 1999 og for passagerkørsel et år senere. Op til 15 pct. af passagertrafikken (bortset fra S-tog) kan udbydes inden 2003.
Der er etableret et nyt fælles dansk-tysk færgerederi med det statsejede Scandlines A/S og det tyske rederi DFO som datterselskaber.
For at fremme den kollektive trafik er taksterne for pendlere sat ned med op til 10 pct., og grænsen for børnerabat er hævet fra 12 til nu 16 år. Der er etableret et fælles billetsystem over hele landet, så man kan køre med bus og tog på samme billet. Fra 1999 er der afsat yderligere 200 mio. kr. til fremme af den kollektive trafik, især i tyndere befolkede områder.
Som led i en forbedring af færdselssikkerheden blev promillegrænsen nedsat fra 0,8 til 0,5, ligesom straffen for promillekørsel og hastighedsoverskridelser blev skærpet. Kommunerne har fået mulighed for at overtage den lokale parkeringskontrol.
Ny kulturel udviklingsfond
På det kulturelle område blev der etableret en ny fond, Kulturministeriets Udviklings-

fond, som skal støtte banebrydende eller tværgående initiativer inden for kunst- og kulturlivet. Den erstatter Kulturfonden.
Staten overtager fordelingen af overskuddet fra tips- og lottomidlerne fra Tipstjenesten, og det blev sikret, at hele befolkningen har adgang til vigtige begivenheder i TV, herunder sportsbegivenheder.
Offensiv udlændingepolitik
Regeringen fik i juni 1998 gennemført sit forslag til en ny udlændingepolitik. Det består

dels af en stramning af udlændingeloven, dels af en helt ny integrationslov - den første af
sin art i Europa.
Forud for vedtagelsen var gået mange måneders hed debat. Men regeringens forslag blev vedtaget i stort set uændret form. Det viser med al tydelighed, at der ikke er et mere offensivt svar på udlændingepolitikken end regeringens forslag.
Udlændingeloven ændres på følgende punkter:

- Permanent opholdstilladelse skal ikke tildeles automatisk.
- Præcisering af de facto-flygtninge som personligt forfulgte mennesker.
- Strammere regler for familiesammenføring.
- Skærpet indsats mod arrangerede ægteskaber.
- Strammere udvisningsregler for afviste asylansøgere.
- Skærpet kurs mod asylansøgere, der modarbejder en sags behandling.
- Øget straf for menneskesmugling.
- Udvisning af kriminelle udlændinge.

Ingen ved, hvor mange flygtninge der vil søge mod Danmark i de kommende år. Det afhænger af krige og konflikter ude i verden. Men alt andet lige vil den nye udlændingelov betyde, at der vil komme færre flygtninge til Danmark, end der ellers ville komme.
Den nye integrationslov bygger på rettigheder og pligter. En vellykket integration vil sikre, at udlændinge hurtigt bliver selvforsørgende og kan indgå aktivt i samfundet.
Integrationsloven har 4 bærende elementer:

- Bedre geografisk fordeling af flygtninge og indvandrere.
- Et længere og bedre integrationsprogram.
- Flere økonomiske ressourcer og en ny integrationsydelse.
- Kommunerne bliver ansvarlig myndighed for integrationen.

Rigsfællesskabet intakt

Regeringen indgik i forsommeren aftale med det færøske Lagting omkring den følsomme banksag og afviklingen af Færøernes gæld til Danmark. Der er i Folketinget bred enighed om, at det nu gælder det fremadrettede samarbejde omkring Færøernes ønske om udvidet selvstyre. Et udspil fra Færøerne afventes.

Med det grønlandske landsstyre er der lavet aftaler om bloktilskuddene for perioden 1999-2001. Og regeringen er indstillet på at forsætte forhandlingerne, når det gælder Grønlands behov for bygningsrenoveringer i de kommende år.

Høj international profil

Danmark havde en meget høj international profil i folketingsåret 1997-98. Regeringen var særdeles aktiv i skabelsen af det nye traktatgrundlag for samarbejdet i EU. På det ekstraordinære beskæftigelsestopmøde i november 1997 var det ikke mindst på dansk initiativ, at EU-landene forpligtede hinanden til at nå konkrete beskæftigelsesmålsætninger. Og på topmødet i december var Danmark med til at sikre, at alle ansøgerlande - herunder de baltiske - får en ligeværdig status i optagelsesprocessen.

Også med hensyn til udvidelsen af NATO mod øst skete der store fremskridt. I februar 1998 ratificerede Danmark optagelsen af Polen, Tjekkiet og Ungarn. Regeringen har gjort en særlig indsats for at sikre de baltiske lande optagelse på lige fod med andre ansøgerlande. Også det lykkedes.

Danmark yder også en stor, selvstændig indsats for at få genopbygget østlandene. Der blev i 1997 givet godt 1,3 mia. kr. i støtte til lande i Østersø-regionen med særlig vægt på Baltikum. I perioden 1997-2001 vil støtten udgøre 2,5 mia. kr. På forsvarsområdet står Danmark for koordinationen af den internationale bistand til etableringen af den baltiske fredsbevarende bataljon, BALTBAT.

Den omfattende øststøtte betyder ikke, at bistanden til den tredie verden nedtones. Udviklingsbistanden på 1 pct. af bruttonationalproduktet gør fortsat Danmark til et af de lande i verden, der i forhold til sin størrelse yder den største bistand.

Danmark havde formandskabet i den europæiske sikkerheds- og

samarbejdsorganisation OSCE i 1997 og høstede megen anerkendelse for sin indsats. Formandskabet var præget af større aktivitet end nogensinde i organisationens historie. OSCEs parlamentariske forsamling holdt i juli 1998 sit årsmøde i København, og som den første dansker nogensinde blev tidligere udviklingsminister, folketingsmedlem Helle Degn valgt som præsident for forsamlingen.

Også i det fredsbevarende arbejde yder Danmark en stor indsats. Det gælder bl.a. i Bosnien, hvor FN-mandatet er forlænget til juni 1999. Desuden er det truffet beslutning om dansk bidrag til en fredsbevarende aktion i Vestsahara, hvis FN skulle anmode om det.

I februar 1998 bidrog Danmark med et Hercules fly i det internationale samfunds forsøg på at sætte magt bag kravet om, at Irak skulle overholde FN-resolutioner. I juni 1998 deltog danske fly i NATO-overvågningen af grænsen mellem Kosovo og Albanien; en aktion, der havde til formål at lægge en dæmper på den serbiske hærs voldsomme optræden over for albanerne i Kosovo. Danmark har også deltaget aktivt i de internationale bestræbelser for et totalforbud mod personelminer.